

1603. 191X

ALSÓ-LENDVAI HIRADÓ

Egész évre	Előfizetési ára	8 kor
Fél évre		4
Negyed évre		2
Egyes szám ára 20 fillér		

Feloldó szerkesztő, lapigénylő és kiadó

BALKANYI ERNŐ.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Fö. utca 2.

Hirdetéseket díjszabás szerinti.

Kéziratok nem adának vissza

Diákirtás.

Nem nevezhetjük másnak, mint diákirtásnak Wallacis Gyula közoktatásügyi miniszternek azon rendeletét, melyben felhívja a közpiskolai tanárokat, hogy felelő szigorúan röstálják meg a negyediki osztályban a tanulókat, s ha úgy találják, hogy nincsen megfelelő szellemi képességük vagy szorgalmuk, irgalmatlanul bukassák az őket, nehogy szaporítsák a diplomás proletanust.

A világhistóriából tudjuk, hogy volt az ó korban egy pogányévi, melynek törvény írta elő, hogy az újszülött csecsemőket, ha azok gyengék, vagy valami fogyatékosak van, dobják a szikláról a tengerbe.

E barbar törvényből néhány műnusz mindenesetre van a közoktatásügyi miniszter ur rendeletében, melyk egyfelől élet, halál urává teszi a negyedosztályos diákot föltt a tanárt, másfelől diákok és szülői egyaránt éreltet a közpiskolától.

Szükség csak abban az egy esetben lett volna e rendeletre, ha a magyar közpiskolai tanári kar korrupt lenne s hitvány anyagi érdekéből minden érdektelen, tehetségtelen és lusta diákok jó bizonyítványtanyval erőszere tovább a felső osztályokba. Ez azonban nem áll. Tanári karunk ebben az irányban hivatása magaslátan áll, a közéleti erkölcs tekintetében valóságos vezető szerepe van a társadalomban. Csekély kivétellel tapasztalhatjuk minden közpiskolánknál, hogy a tanulóik igazságos osztályzatot nyer-

nek s a rossz tanulók megbuknak minden osztályban mindaddig, míg a szülőik atlatyán, hogy a fiuk nem az iskolába való, más pályára adják.

A rendeletnek azonban nem az a célja, hogy a rossz tanulók elkeresse az iskolából, mert ez a cél el yan érve az iskolánk fennállása óta. Hanem igenis az a célja, hogy lehetetlenül tegye a tovább tanulást azon tanulóknak, akik ha nem is végzik teljes eredménytel az iskolákat, de közepes tehetséggel és szorgalommal mégis kiérdemlik a jó vagy elégséges osztályzatot s így elvezik az iskolákat, hogy az egyetemen folytassák a tanulást. Szóval a közepes tehetségű diákokat akarja kiirtani a miniszter ur.

Ez a legnagyobb igazságtalanság. Hat hol van az az ország, ahol csupa lazsúg és nagy elme el a diploma után? Nezzünk végig köztérainkon, fiskálisainkon, mérnökeinken, köztestviselőinkben, akik a polgári társadalom színe javát alkotják, vajjon lista jeles bizonyítványt kaplak e a negyediki gimnáziumban? Bizony a legtöbbje jó vagy elégséges osztályzatot kapott csak, mégis becsületesen elvezették tanulmányaikat s ma csekély kivétellel éppen úgy megfelelően hivatásuknak, mintha lista jeles bizonyítványt kaplak volna. Akinek az átlagnál nagyobb tehetsége vagy szerencséje volt, az előbbre ment és tulszárnyalta a többit és sokra vitte. Az átlagosok és közepesek pedig szűkebb körben teljesítik hivatásukat s

szerényebb ekzisztenciáit teremtetlek maguknak.

S így is van helyesen, mert az az élet igazsága. Középas, átlagos tehetségekre éppen úgy szükség van mint a nagy kvalitású férfiakra, akik utat törnek, tanítanak és vezetnek. Mert a hadsereg nem állhat csupa káplárokból, de csupa generalisokból sem. A közepes tehetségű diplomás emberek éppen úgy megvan a joga a diplomához és az élethez, mint a lángesznek.

Azt kívánja a rendelet a közpiskolai tanártól, hogy állapítsa meg a legnagyobb határozottsággal a negyediki osztályos diákról, hogy van-e benne tehetség s alkalmas-e a tudományos pályára. Sok esetben az okos tanár meg is tudja ezt ítélni. De ki tudna elsorolni azon esetek számát, midőn az olyan diák, akinek képessége a tanár semmire sem becsülte, aki nem volt elég szorgalmas, vagy pajkos volt — később megemberelte magát, képessége fejlődött, szorgalmas lett és jó magaviseletű s egyetemi tanulmányainak elvégzése után nagy ember lett, disse a szakmájának? Kérdésük csak meg nagy embereinket, jeles tanulókat e a negyediki gimnáziumban? Bizony alki egykél volt csak jeles tanuló, s csak később, midőn testük és szellemük kifejelett, kerültek az elsők és legelsők közé.

Azt mindenki tudja, hogy a 13, 14, 15 éves fiú — ez a kor a negyediki közpiskolai osztályba járók ora — szellemileg meg kifejlődve nincsen, ellenben gyerekes,

TÁRCSA.

Uj világ.

Felegetem a hidat megzettem,
És megaldion hangos ifjuság —
En a város hórón rajba lettem
És a lánér most a szivembe vag.

Eget vivő büszke, fellegváram
Kakusszóra in romokba hullt —
Köd előttem, — hip? hop! — köd utánam;
Mese más a hős, vízei múlt . . .

Régi váról csak egy torony áll meg,
Tetejére aranyhéd vezet —
Mint a hógolyi, itt lenn minek állnek?
Szálljunk fel, ha minden elvészett!

Vágyaim már nem oly vad — meressék,
Menjünk hát a kistoronyba fel —
Hisz e torony nem torony, de feszek,
Hol a vagy is új világra fel . . .

Itt melegsüzn ezután mi ketten
En, a várur és valaki meg . . .
Köd előttem, — hip! hop! — köd megzettem;
Itt vagyok már edes feleségem!

Elrabolt hős szahadságom
És a rablánez most szivembe vag —
Mégis en az örök lánczra vagyok;
Ég megaldion hangos ifjuság!

FUTASFALVI JÓZSEF.

A nő joga.

A forrongó társadalom problémái között mind nagyobb jelentőséget vívndik magának a nő jogának kérdése s most már Magyarországon is ott tartunk, hogy malolnap nekünk is kell majd foglalkoznunk e kérdessel az állam és társadalom törvénye szempontjából.

Franciaországban, amely mindenben, egy a nők jogának kiterjesztésében is az első halado lépést tette meg, ismét hullókatoktárv a mozgalom a nők jogának érdekelében. A gyenge nem politikai jogokat követel, szavazni akar a kamra jelöltjére s helyet is akar foglalni benne, hogy közvelelőül részt vegyen az ország sorsának intézésében. A francia peidaadásnak s így ketségtelen, hogy a párisi mozgalom szele előbb — utóbb el fog jutni hozánk is és sorakozni fognak lányaink és menyecskéink, hogy új jokat kívánjanak ki maguknak, melyek eddig csak a férfiak illettek meg.

Foglalkozzunk tehát kissé azelőtt a felette érdekes problémával, melyről manapság már minden intelligens nő tudomással bír.

Látjuk, hogy a politikai jogokon kívül minden jognak birtokában van a nő nálunk, az elmaradottak mondott Magyarországon is. Nehány év

előtt adták ki a miniszteri rendeletet, amely szerint a nők éreltségit tehetnek s az egyetemi diplomát is megszerezhetik. Nagy örömválgással fogadták országzserte e ketségtelent liberális szemléletű athatott rendeletet, elmult néhány esztendő azóta és látjuk az eredményt. Az eredmény pedig annyit semmi. Van néhány hölgydoktorunk, akiknek felette gyaró a praxis és számos hölgytanárunk, a kiket nem közpiskoláiban, hanem leányiskoláiban helyeznek el. Hogy miért? Kérdésük meg a szakembereket árnezve, alkalmasak-e diplomás kölygöink magasabb iskoláit látogató fiatal emberek oktatására? Míg a leányiskolák szulova vannak, a gimnáziumok és realisoklak szerlelett éven látogatják a kisasszonyok s lehet, egy-két év múlva már nem is lesz hölgy tanulója a magyar közpiskoláknak.

Tehát nagyon tévedtek azok, akik az említett rendeletől egy újabb kor pirkadását várták. A hölgyek nem mennek tudományos pályára s így megfelelő ferjét többre becsülnék te doktori diplománál.

Már most gondoljuk meg, hogy szolgálatot tesszünk-e teljes egyenjogúossággal a gyöngébb nem? Bizonyára nem. Ellenben feloldúnak a férfiak életét is. Mert a nő termesztes hivatása az anyaság, mely őt a munkában s a világ előtt való szereplésben megakadályozza. De akadályozza ebben az anyai kötelesség és az otthon is. A gyermekek nevelése és a háztartás rendben tartási igénybe veszi az asszony minden idejét, mikor szerepeljen tehát. Ott, ahol az asszony fudgal és szerepel, rendszerint boldogtalan a házas élet s a család otthonban nincsen semmi a rendjen. Meg

HIREK.

pakjos, éleik, aki jobban szeret labdázni, mint a latin grammatikát magolni. De azért elévát a dolgát, ha nem is vagy szorgalommal. Hat az ilyen fiúrol ki tudja határozottan megmondani, lesz-e belőle valamine való ember a tudomány pályán? Lesz-e belőle lángész, kitűnőség, vagy aul marad s ezültk? Lelkismeretes dolog-e, jóssa tenni a tanart, aki maga is gyarló ember-öt arra biztatni, hogy a tanulók százainak eltelegyálit összezuzza.

Aztán mi legyen ezekből a fiúkból? Nem vagyunk iparos és kereskedő ország, ami kisnyit iparunk és kereskedelmünk van, az is pang s eppenlegesen nem alkalmas arra, hogy a középsikóktól elriasztott diákok seregét eltartsa.

Százakba és ezrekbe kerül a fiú szüleinek, míg a nyegedik osztályt elvégzi. Azt hiszi a miniszter ur, hogy a szülők azért hozták az aidozatot, hogy fiukat a nyegedik osztály után kiköjék az iskolából?

Melán varhatja a magyar közvélemény e miniszteri rendelet hatályon kívül helyezését s ha ez be nem következik, elvárja a hazafias és hivatalas magaslant aul tanari kartól, hogy hivatalának lelkiismeretes teljesítésében e rendelet galtni nem fogja.

Előfizetés felhívás!

Lapunk aprilis 1-vel a VIII. évfolyam II. negyedebe lépett. Tisztelettel kérek mindazon I. előfizetőket, kiknek előfizetésük lejárt, szerkesztőnk előfizetésük melókat megújítani, vagy ha a lap szükségdesben fenaklás történik, a lap határolsait pedig keretek a határolkok lekedlődesre, mert a lap fontártasa teljes közzelgegg jár. Lapunknak a e. e. közzelgegg szives partfogásába ajánvja vagyunk tisztelettel.

az „Alsó-Lendvai Híradó” szerkesztőse és kiadóhatalma.

a gyermekek is elromlanak ott, ahol nem állnak aálodon a búses anyai szem erőze aulat. Aki pedig ezen erők elvele azt hozza fel, hogy nem muszáj ferjhez menni a nőnek s nem muszáj anyává lennie, az vel a természet törvényei ellen es a legnagyobb erkölcsi-telenséget hirdeti. Franciaszerző buzonyára nem pamazkodnak annyira a fraszia anyák természetlensége miatt, ha nem oktrovált volna a nőkre „jogokat.”

Itt talnuk különösen a fővárosban a nők valósággi elirasztású k is hivatalnok pályát. Nines üzletiroda, ahol kasszonyoknak ne lennének alkalmazva s a hivatalokban is Vost Miezik kopognak az irgelen s mi ennek a következménye? Az, hogy százaiak jarnak az aszfaltos utazón az intelligens proletárok, akiket a 15-30 forintos fizetésed lotról leányok kitartása a Kenyerháznál. Ezek a leányok ha othon ünének, vagy varrnatnak is megelnek, meg jobban mint az irdat másolás után, de mert 100 és 200 százalékos áron dolgoznak, ottk alkalmazásuk az irdóknak a ferjék helyett. Ez a fő oka annak, hogy az intelligens proletáriatus nyomora sokkal nagyobb, mint a munkás proletáriatusé.

Hat ez az aidozás hatása a nőemancipációban, a nők munkakörének és jogának kiterjesztésének.

Mindenütt, ahol a nő a ferji jogait és kötelességeit gyakorolják, felszeg, helytelen állapotokat találnak s ha ehez még a politikai jogokat is megadná a nőknek, egészen feloldurba a világ. A nő teste gyöngyök, nagy könyvek mint a ferfő. Van néhány esilogo kivétel, vannak es oltak lángelméjű asszonyok, de hogy kivételök voltak, ez azt bizonyítja, hogy ez asszonyok az Isten megteremtésé a maga kisnyit, melog világ — de a nagy világ az ő küzdelmeivel es munkájával nem neki való.

Ne harcoljunk tehát a nők jogaiért. Egészen elég nekik annyi jog, mint amennyi van. Több jog csak artana nekik, s ugyanannyi artana az erősebb nemnek.

LANTOS.

— **Dr. Blaha Sándor** volt helybeli jelenleg zalasszentgróti szolgabíró a helygyámiszter miniszteri díjtalan segéd jogtanácsosn nevezték ki.

— **A kir. kincstár által előadott postai értékpapjok fizetése** 5, 10, 25 és 35 filleres tónukok alakjában mondéggé ilyen tónb 24 drb franko-jegyet tartalmazva sorrend szerint 1 kor, 22 fill, 2 kor, 42 fill, 6 kor, 02 fill, és 8 kor, 42 fill, a kir. posta és távirátválatban kaphatók.

— **Eljegyzés.** Bader David Dekolészról eljegyzete Hoffmann Etel kasszonygy Veseórol.

— **A sorozás elhalasztása.** A honvedelmi miniszter újhol rendeletet hozságtat ki a sorozás elhalasztása tárgyában. Felhívja ebből a törvényhatóságokat, hogy a sorozó bizottságok utazási terevet majus 4-től junius 20-ig terjedő időre állapítsák meg.

Gyilkosság — Borzalmas gyögyelenséggel gyilkolták meg f. evi marezus h 27-én virradóra a mahofai berekörökben Pörse Imánus 70 éves asszony téslen 3 fejése esap és valami 30 kes szarus volt constaltalban. A gyany efile fia ellen irányult kivél rogola vagyoni kérdések miatt vizsálynál állt.

— **Felügyelő körül.** Ulesny Karoly szószózeleti felügyelő marcz. 26-án Lendváról Felsőmarczóhoz Stródra utazott s ott a hegyvidéki szőlők nagygyönnyű mivózev ajándékokkal, ritka díszes megk lepét meg karaszonyra olvasott a „Pesti Napló” ez a szó legnemesebb értelmében független, szabadelvű és szókönnyű alap és most Vörösmarty-nak, a Szózat és a Ven cigány öseggü kötőneke eltrovázal egyben legelhívató alkósaist (Szózat, Szép Honok, Gószogor és tünde és számos más) foglajta díszes állúnya és adja karaszonyra ajánódeklé. A Vörösmarty-Album a Zelyhi Műhely-Album alakjában és nagysságban készült és e tartalmas közzelonyvet 29 nagy tónb számban nyomott műmeléklet, továbbá 40-50 szövegcsop fogja díszíteni. E gyönyörű könyvet karaszonyi ajánódeklé megkapja a „Pesti Napló” minden állandó előfizetője es díjtalan megkapja mindanna új előfizetője, aki egész evet át fel vagy nyegyedevonkint, de megsszáttas nélkül írel elő a Pesti Napló ra.

— **Vörösmarty-Album.** Kultúrmissziót teljesít a „Pesti Napló” mikor minden esteledőben, díszes ingyenes ajándékokban küzebeli hozza, a nagy közzelgegg szerkesztés a nagy, örökbecsű iróadalmi és művészi alkotásokat és azzal, hogy megössmérteti, együttel meg is szerelheti a művészetet. Ev es után gyönyörű mivózev ajándékokkal, ritka díszes megk lepét meg karaszonyra olvasott a „Pesti Napló” ez a szó legnemesebb értelmében független, szabadelvű és szókönnyű alap és most Vörösmarty-nak, a Szózat és a Ven cigány öseggü kötőneke eltrovázal egyben legelhívató alkósaist (Szózat, Szép Honok, Gószogor és tünde és számos más) foglajta díszes állúnya és adja karaszonyra ajánódeklé. A Vörösmarty-Album a Zelyhi Műhely-Album alakjában és nagysságban készült és e tartalmas közzelonyvet 29 nagy tónb számban nyomott műmeléklet, továbbá 40-50 szövegcsop fogja díszíteni. E gyönyörű könyvet karaszonyi ajánódeklé megkapja a „Pesti Napló” minden állandó előfizetője es díjtalan megkapja mindanna új előfizetője, aki egész evet át fel vagy nyegyedevonkint, de megsszáttas nélkül írel elő a Pesti Napló ra.

— **Vörösmarty-Album.** Kultúrmissziót teljesít a „Pesti Napló” mikor minden esteledőben, díszes ingyenes ajándékokban küzebeli hozza, a nagy közzelgegg szerkesztés a nagy, örökbecsű iróadalmi és művészi alkotásokat és azzal, hogy megössmérteti, együttel meg is szerelheti a művészetet. Ev es után gyönyörű mivózev ajándékokkal, ritka díszes megk lepét meg karaszonyra olvasott a „Pesti Napló” ez a szó legnemesebb értelmében független, szabadelvű és szókönnyű alap és most Vörösmarty-nak, a Szózat és a Ven cigány öseggü kötőneke eltrovázal egyben legelhívató alkósaist (Szózat, Szép Honok, Gószogor és tünde és számos más) foglajta díszes állúnya és adja karaszonyra ajánódeklé. A Vörösmarty-Album a Zelyhi Műhely-Album alakjában és nagysságban készült és e tartalmas közzelonyvet 29 nagy tónb számban nyomott műmeléklet, továbbá 40-50 szövegcsop fogja díszíteni. E gyönyörű könyvet karaszonyi ajánódeklé megkapja a „Pesti Napló” minden állandó előfizetője es díjtalan megkapja mindanna új előfizetője, aki egész evet át fel vagy nyegyedevonkint, de megsszáttas nélkül írel elő a Pesti Napló ra.

Mindenki tudja, hogy a Mauthner-féle impregnált takaróanyag, a legnagyobb természet adja, hogy konyhakerít magyaból a legjobb főzőlék és szőlőse terem és hogy virágnyagból fakad a legjobb virág — Szóval a Mauthner-féle magvak a legjobbok, kedvetele a legnagyobbak és árán gen olcsók.

Színészeti.

Bárdy Károly társulata mult heti előadásaival is derekasan réa szolgált a dícséretekre.

Szombaton, 1903. március 28-án „Asszonyok a kaszárnyában” darabot adták elő B. Csányi Jusztó és Bárdy Ilonka játékkörökkel csak dícsérettel emlékeztetünk meg, ismételve mindazon jól es szépet, amit mult heti számunkban írtunk.

Bárdy Ilonkáról írt jóvondolésunk befejeledett, igazán közönségünk kedvence lett.

Koháry Mariska és Bárdy Katóka járultak nagyban a darab sikeréhez.

Prági Pálmay Ottó zemanár szerepében aratot nélt megérdemelt sikert.

Zilcei Muki szerepét Berényi adta szintén nagy sikerrel.

Prági és Berényről emlíndhatjuk, hogy kitűnő alakító tehetséggel bírnak.

Vasarnap „Mária baltja” került szintén igen jó előadásban szíre.

B. Csányi Jusztó, Bárdy Ilonka, Radnay, Berényi és Földváry tündek ki és arattak tapsokat.

Hétlőn „Csókon szerzett völégény” Szegedi József darabját játszóttak, B. Csányi Jusztónak a jó megérdemelt tapsokban bőven volt része.

Kedden „Az Arany Kakas” énekes bohózat mulattata a közönséget. Jó előadással ardhattak szoln.

Szerdán „Nani” Folinus énekes népszimnéve került szíre. Nani szerepében B. Csányi Jusztó, Róza szerepében a szép Bárdy Katóka, Sándor jogász fia szerepében Prági arattak nagy sikert, a mit minden tekintetben kitűnő játékkukkal ki is érdemeltek.

Csütörtökön „Egy kes történet” mulattot a közönség.

Mulattató bohózat hatását fokozta a jó előadás.

Közgazdaság.

A triesti általános biztosító-társaság (ASSICURAZIONE GENERALI)

f. e. marezus h 18-an tartott 71-ik gyögylésen terjeszték be az 1902. évi mérleg.

Ez előtt kérv jelentésből látjuk, hogy az 1902. december 31-én érvényben volt életbiztosítási tőkészegek 611,558,220 korona 13 fillér lettek ki és ez év folyamán bevett díjak 27,001,884 korona 96 fillér rugtak. Az életbiztosítási osztály díjtartékai 13,024,702 korona 24 fillérrel 160,188,499 korona 13 fillérre emelkedtek.

A tőzhibiztosítási ágban a díjbevetelt 12,271,371,385. — korona biztosítási összeg után 20,219,214 korona 97 fillér volt, miből 9,132,779 korona 87 fillér viszont-biztosítás fordított volt, hogy a tiszta díjbevetelt 11,086,435 korona 10 fillér rugott, mely összegegnl 7,881,010 korona 61 fillérrel mint díjtartékek minden teherlőn menten jóvó evre vitétték át; a díjtartékek tehát a tiszta díjbevetelt 71,100-át teszték el. A jóvó evreben esedekesse való díjbevetelzenyék összege 82,371,684 korona 24 fillér.

A szállítványbiztosítási ágban a díjbevetelt kieltl 4, 316,155 korona 18 fillér, mely viszont-biztosítás levonása után 1,457,860 korona 40 fillérre rugott.

A bűtőes-lópás elleni biztosítási ágban a díjbevetelt 263,700 korona 26 fillér tetl ki.

Köröket a társaság 1902-ben 25,473,446 korona 68 fillér folyósított, Ehez hozzáadva az ez előbbi evreben teljesített kártérítéseket a társaság alapítása óta karok fejében 742,024,072 korona és 65 fillérnyi igen tekintélyes összeget fizetett ki. Ebből a kártérítési összegből hasznára 138,794,885 korona 63 fillér esik.

A nyereségek tartalékok közül, melyek összeben 20,313,106 korona 94 fillérre rugnak, különösen kiemelendők: az alapbizállyal szerinti nyereségtartalék, mely 5,200,000 koronát tesz ki, az értékpapjok befolyamángadozására alakított tartalék, mely 3, 729,624 korona 17 fillér külön tartalékkal együtt 14,010,820 korona 16 fillérre emelkedett, továbbá felelőmőködés meg a 160,000 koronára rugó kotes kövelesek tartaléka. Ezenkívül fennáll még egy 726,138 korona 39 fillér kitévő külön alap, melynek az a rendelkezése, hogy az életbiz-

